

Watersport en... school!

In LO nr.8 van 2011 is er een artikel verschenen over instructie geven in watersport. Daarin werd gesteld dat lesgeven in watersporten specifieke kansen biedt maar ook aparte eisen stelt aan de begeleiding. Zoals de auteurs in het artikel 'Watersporten in functie en ... Actie' (Lichamelijke Opvoeding 8, 2011) terecht aangeven, komen veel scholen in aanraking met diverse vormen van watersport. (oud)Docenten of (oud) leerlingen met meer of minder zeil/surf ervaring zijn dan vaak de instructeur of schipper. Met goede en soms minder goede resultaten.

Lasert

Door: Frans Robertus

Graag wil ik in dit artikel hier verder op ingaan. Om te beginnen is de VDWS (Vereniging Duitse Watersport Scholen) qua aanpak, functie en actie met de principes oriëntatie en controle, een goede en bewezen methodiek. Het vermijden van het aanleren van 'trucjes', zonder daadwerkelijk inzicht in wat en waarom iets met je plank of boot gebeurt, spreekt mij en veel vaarscholen en verenigingen, erg aan.

Watersportactiviteit en budget

Het probleem zit hem bij watersportactiviteiten voor scholen (zeil/surf kamp, watersportdag) vaak in de periode van het (school)jaar en het budget dat scholen voor het organiseren van de activiteiten hebben. Veel scholen die op zeil- of surfkamp gaan doen dit op een vaarschool. Deze vaarscholen, veelal aangesloten bij de Commissie Watersport Opleidingen (CWO), hebben

prima instructeurs die goed opgeleid zijn. Daarover later meer. Het overgrote deel van deze instructeurs is student. Het lastige is dat in de periode dat de watersportactiviteiten voor scholen plaatsvinden deze studenten niet altijd beschikbaar zijn.

Als er wel genoeg instructeurs beschikbaar zijn, doet het volgende probleem zich voor. Deze goed opgeleide instructeurs staan meestal niet op de loonlijst van een vaarschool, maar krijgen wel kost en inwoning, een vergoeding en een tegemoetkoming in de reiskosten. Kosten die door de consument, in dit geval de school, betaald moeten worden.

Om kosten te besparen gaan veel scholen zelf mensen zoeken om te schipperen of les te geven. Nadeel is dat je niet echt weet wat het niveau van deze mensen is, qua zeilen of surfen. Hoe deze mensen lesgeven is vaak

al helemaal onbekend. Daarnaast heeft niet elke docent LO logischerwijs genoeg verstand van watersportactiviteiten. Hiermee bedoelen we, zoals in het vorige artikel werd aangegeven, dat lesgeven op het water duidelijk niet hetzelfde is als een ander bewegingsarrangement. De variabelen waarbij je rekening moet houden op het water zijn veel groter dan in een sportzaal of op het sportveld. Dit maakt dat je voor lesgeven op het water ervaring moet hebben, zeker als je zo'n activiteit leidt als eindverantwoordelijke. Heb je zelf die ervaring niet, dan kun je natuurlijk moeilijk een oordeel vellen over de mensen die voor je varen.

Handelingsgericht

Het feit dat er bij watersportactiviteiten voor scholen vaak op een handelingsgerichte manier wordt lesgegeven heeft naar mijn idee direct met het bovenstaande te maken.

Het zijn vaak goedwillende, enthousiaste mensen die tijd hebben in de gewenste periode met meer of minder zeil/surfervaring, maar geen tot weinig lesgeefervaring op het water. En om op de voorgestelde manier, functie en actie, te kunnen lesgeven moet je zelf het inzicht en de vaardigheden bezitten voor dat je ze kan overbrengen. En dat is, met alle goede bedoelingen, lang niet altijd het geval.

Mij lijkt het dan niet zo raar dat die mensen een aanpak kiezen die waarschijnlijk het dichtst bij hen staat, een handelingsgerichte aanpak. Dat geeft voor de lesgever in ieder geval een vorm van zekerheid.

Commissie Watersport Opleidingen

Naast de VDWS zeil- en surfscholen zijn de meeste verenigingen en vaarscholen in Nederland aangesloten bij de eerder genoemde Commissie Watersport Opleidingen (CWO). Deze stichting is een samenwerkingsverband van het Watersportverbond, de ANWB en de HISWA-vereniging. De CWO 'regelt' onder andere zeil- en surfdiploma's voor de consument en kwalificeert instructeurs. Op de site van de CWO vind je hier meer informatie over.

Inzicht

Bovenstaande zegt natuurlijk nog niets over hoe deze vaardigheden worden aangeleerd. Net als bij de VDWS kiezen de meeste vaarscholen al jaren niet meer voor het aanleren van trucjes. Het gaat om inzicht, weten waarom je iets doet, denken vanuit de wind, hoe het werkt.

Sinds een aantal jaren leidt de CWO het kader op binnen de Kwalificatie Structuur Sport (KSS), net als veel andere sportbonden. Dit wordt op een competentiegerichte manier aangeboden. Dat betekent dat ervaringen, kennis en competenties die in een andere context zijn verworven meegenomen worden in de opleiding tot zeil- of surf-instructeur.

Niveaus

Er zijn bij deze manier van opleiden volgens de KSS meerdere niveaus. Binnen de CWO hebben we instructeurs op niveau 2 t/m 5. Om op een CWO-locatie (vereniging of vaarschool) te mogen lesgeven moet de instructeur minimaal in het bezit zijn van een instructeurscertificaat op niveau 2 (Zi-2).

Het komt er bij dit Zi-2 niveau op neer dat een instructeur een minimumleeftijd heeft (16 jaar), bewezen heeft veilig en zelfstandig te kunnen varen (zeildiploma CWO III), kan inschatten welke vaardigheden zijn cursisten ongeveer hebben, een eenvoudige lesvorm kan uitvoeren en daarnaast kan helpen bij andere, zeilschoolgerelateerde activiteiten. Deze instructeur wordt aangestuurd door een instructeur op niveau 3.

Overige eisen

Daarnaast stelt de CWO eisen aan het materiaal en aan het aantal mensen dat er per instructeur les mag worden gegeven. Dit in

verband met de veiligheid en de instructietijd per persoon. In de kielboot (bijvoorbeeld Valk, Randmeer, BM) is dat vier cursisten. In totaal zitten er dan maximaal vijf mensen aan boord. Voor surfen en zwaardbootzeilen (bijvoorbeeld Laser Pico) gelden er ook ratio's voor het aantal cursisten en ondersteunende vaartuigen, motorbootjes et cetera. De CWO voert regelmatig controles uit op CWO-locaties om de kwaliteit, veiligheid en uniformiteit te waarborgen.

Conclusie

Maar wat heb je nou aan al deze informatie als je als docent LO gewoon op zeilkamp >>

Optimist met vlinderzeil

Optimist

Contact:

f.w.robertus@fcroc.nl

Pret

Zwaardboot

wilt met je klas? Belangrijkste conclusie zou volgens mij moeten zijn dat je goed moet nadenken welke eisen je stelt aan de mensen die je meeneemt om les te geven of te schipperen. De eisen die de CWO stelt zijn er niet voor niets. Ondanks alle goede bedoelingen is de veiligheid niet altijd voldoende gewaarborgd als er geen duidelijke eisen worden gesteld aan de mensen die als verantwoordelijke aan boord of als lesgever meegaan.

Doelstelling

Bepaal wat het doel is van de watersportactiviteiten die je organiseert. Wil je dat je leerlingen alleen kennismaken met bijvoorbeeld zeilen, en leuk en veilig rondgevoerd worden, dan heb je aan een schipper genoeg. Schipper is geen CWO-niveau, maar mij lijkt het dat een schipper bewezen moet hebben goed te kunnen varen. Het CWO III diploma is zo'n bewijs.

Is het doel dat de leerlingen ook echt leren zeilen of surfen, ga dan naar een VDWS- of

CWO-vaarschool of -vereniging. De eerder genoemde problemen (tijd, kosten) kun je proberen op te lossen door slim te organiseren. Door met kleinere groepen te gaan (eventueel verspreid) kunnen de vaarscholen en verenigingen beter garanderen dat ze voldoende gekwalificeerde instructeurs kunnen bieden. De leerlingen kunnen op deze manier ook een officieel diploma halen, wellicht als onderdeel van hun portfolio LO2 en/of BSM. Ook door de watersportactiviteiten te combineren met andere vakken en/of

Pico's

Peddelen

mensen (laten) opleiden, bijvoorbeeld bij een vereniging of door het organiseren van een 'voorkamp': voorbereidingskamp voor de begeleiders, schippers of instructeurs. Je weet dan in ieder geval wat het niveau van je schippers/instructeurs is. Dit helpt je om afgewogen keuzes te maken tijdens het kamp. Ook geeft het je de mogelijkheid om te besluiten om iemand niet te laten schipperen. Of te besluiten dat er nog geoefend moet worden in het zeilen of surfen, of in het lesgeven.

Scholenkampioenschappen

Naast de traditionele zeil- en surfkampen zijn er voor scholen en zeker voor ons vak, meer watersportactiviteiten. Veel verenigingen organiseren speciale schoolzeildagen. Het Watersportverbond ondersteunt de verenigingen hiervoor met onder andere materiaal en (in 2011) met een kleine subsidie. Ook veel gemeenten ondersteunen dit soort (sportstimulerend) projecten. Op een schoolzeilsportdag maken leerlingen kennis met zeilen in een Optimist, Pico en/of Valk. Er wordt soms gesurft en/of met kano's gevaren. Het aanbod is afhankelijk van wat de organiserende vereniging 'normaal' aan activiteiten aanbiedt.

Voor leerlingen die al zeilervaring hebben organiseert het Watersportverbond al een aantal jaren in samenwerking met de KVLO scholenkampioenschappen. Deze zijn sinds vorig jaar op locatie Lelystad.

Eigen niveau laten inschatten

Om een idee te krijgen van het gewenste,

minimale CWO-niveau (III) wat een Zi-2 instructeur moet behalen, nodigt het Watersportverbond in samenwerking met Cios Watersport Heerenveen je graag aankomend voorjaar uit om je eigen vaardigheidsniveau in de kielboot (Valk) te laten inschatten. Dit inschatten gebeurt door studenten van de Opleiding Cios Watersport Heerenveen, de enige fulltime mbo-watersportopleiding in Nederland. Daarnaast informeren we je graag verder over opleidingen, schoolzeilen en de Scholenkampioenschappen. Deelname is gratis voor KVLO-leden. Datum, locatie en het programma wordt binnenkort in dit blad bekend gemaakt.

Frans Robertus is VDWS zeil- en surfinstructeur, CWO-opleider, lid commissie Jeugd & Opleidingen Watersportverbond en Docent Watersport aan het Cios Heerenveen.

Meer informatie:

VDWS: www.vdws.de

CWO: www.cwo.nl, info@cwo.nl

Watersportverbond:
www.watersportverbond.nl

Schoolsport:
anna.bertling@watersportverbond.nl

Kaderpoule:
yvonne.willems@watersportverbond.nl

Kaderopleiding:
bart.van.roessel@watersportverbond.nl

Manager J&O:
christoffel.van.hees@watersportverbond.nl

ISAF (internationaal):
<http://www.sailing.org/training/32452.php> ❏

activiteiten kun je met minder, maar gekwalificeerde instructeurs varen. De vaarscholen denken graag met je mee. Sommige vaarscholen hebben al kant-en-klare programma's om het instructeursprobleem te tackelen.

Vorbereiden

Wil je toch met 'eigen' mensen varen of surfen, stel dan eisen. Laat iemand van de vaarschool, de VDWS of CWO je schippers of instructeurs inschatten, vergelijkbaar met het Zi-2 niveau. Misschien kun je eigen

Surfen